

Justitieombudsmannen
Stefan Holgersson

Inspektion den 4 oktober 2016 av social- och arbetsmarknadsförvaltningen i Köpings kommun

Närvarande från Riksdagens ombudsmän: byråchefen Carl-Gustaf Tryblom samt hovrättsassessorerna Evelina Säfwe och Caroline Hellström (protokollförare).

Inledande möte

Inspektionen inleddes med ett möte med enhetschefen AA.

Carl-Gustaf Tryblom redogjorde kortfattat för den undersökning av handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn som JO Stefan Holgersson beslutat om (se JO:s ärende med dnr 5565-2016).

AA uppgav bl.a. följande:

Förvaltningen upplevde situationen under hösten 2015 som kaotisk. Totalt anvisades 95 stycken ensamkommande barn till Köping under 2015. I december 2015 startades en särskild enhet för ensamkommande barn. Det har varit svårt att rekrytera socionomer till verksamheten. Under 2016 lugnade det ned sig. I år har hittills tre ensamkommande barn anvisats till kommunen. Förvaltningen inriktar sig nu på att försöka komma ikapp med handläggningen.

Den stora arbetsbelastningen under hösten 2015 ledde till att förvaltningen var tvungen att upprätta en prioriteringsordning. Barnföljarna fokuserade främst på utredningar och medgivanden samt att besöka barnen. När ett barn hade anvisats till kommunen såg en barnföljare till att träffa barnet omedelbart för att göra en skyddsbedömning. Därefter kunde det dröja ett tag innan barnföljaren träffade barnet igen. En svårighet har varit att få tag på tillräckligt med tolkar. De flesta barn fick snabbt en god man förordnad. Kommunen har också varit snabb med att ordna skolgång för de ensamkommande barnen. När det gäller utredningen av familjehemmen har förvaltningen i första hand prioriterat de barn som har nätverksplacerats. Man ligger fortfarande efter när det gäller utredningar av familjehemmen vilket innebär att medgivanden i några fall fortfarande saknas. Målet är att vara i fas med arbetet till årsskiftet 2016/2017.

Inledningsvis hade kommunen inte tillräckligt med platser för att placera barnen i den egna kommunen. Privata aktörer hörde snabbt av sig för att erbjuda sina tjänster. I februari 2016 var 21 barn placerade i konsulentstödda familjehem. Numera driver kommunen tre egna HVB-hem. Förvaltningen påbörjade 2016 ett arbete med att omplacera de barn som inledningsvis hade placerats utanför kommunen. Förvaltningens uppfattning är att den bästa vården generellt kan erbjudas inom den egna kommunen. Det är i Köping som möjligheterna till samverkan med bl.a. skola och boende finns. Det är svårt att få en god relation till ett barn som befinner sig på långt avstånd från den egna kommunen. För närvarande är totalt sex barn placerade utanför kommunen, alla i konsulentstödda familjehem. Beträffande tre av dessa har man gjort bedömningen att barnen ska flytta till boenden i Köping.

Granskning

Efter det inledande mötet granskades tjugoåtta akter beträffande

- barn som är födda 2001 och senare,
- barn som är födda den 1 september – 31 december 1998
- flickor som är födda 1999 och
- barn och unga där ett ingripande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU (omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU eller ansökan om vård) skett under 2016.

Iakttagelser under inspektionen

Vid granskningen av de aktuella akterna gjordes bl.a. följande iakttagelser:

- Det gick förhållandevis lätt att av dokumentationen i akten följa ärendets gång och anteckningarna i journalerna fördes generellt in utan dröjsmål.
- När ett barn anvisades till kommunen inleddes en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL utan dröjsmål och en kontakt med barnet etablerades snabbt. Under utredningen fördes diskussioner om barnets stödbehov och om hälsa m.m.
- Utredningarna slutfördes inom föreskriven tid.
- Det noterades att nämnden i ett antal ärenden hade placerat barn i familjehem/jourhem utan att förhållandena i det aktuella hemmet var utredda av socialnämnden.
- I ett flertal akter saknades genomförandeplaner.

- Under placeringen hade uppföljning skett och barnets handläggare hade haft kontakt med barnet. Överväganden, hade med något enstaka undantag, gjorts inom föreskriven tid.

Avslutande möte

Inspektionen avslutades med ett möte. Från förvaltningens sida deltog enhetschefen AA och barnföljaren BB.

Carl-Gustaf Tryblom redogjorde kortfattat för de iakttagelser som hade gjorts under granskningen. Han förklarade att redovisningen inte innefattade någon kritik mot förvaltningen utan endast var en redogörelse för vilka uppgifter som skulle vidarebefordras till JO Stefan Holgersson.

AA och BB uppgav i huvudsak följande:

När förvaltningen får information från Migrationsverket om att ett ensamkommande barn har anvisats till kommunen möter som huvudregel en handläggare upp barnet vid tågstationen. Handläggaren berättar om socialtjänstens roll och skillnaden mellan socialtjänstens och Migrationsverkets arbete. Handläggaren informerar även barnet om att det kommer att få en god man. Det första mötet med barnet är kort. Utredning inleds omgående och under utredningen ser handläggaren till att träffa barnet vid 3-4 tillfällen.

När det gäller boenden för de ensamkommande barnen har förvaltningen framförallt stött på problem med de konsulentstödda familjehemmen, där upplevelsen i flera fall har varit att familjehemmet inte har förstått sitt uppdrag. I ett annat fall upptäcktes att ett sådant hem var mindre lämpligt som familjehem. I det fallet var det kommunen där barnet hade placerats som i ett tidigt skede av placeringen uppmärksammade nämnden på omständigheterna och barnet kunde snabbt omplaceras.

När barnet närmar sig 18-årsdagen kallas det till ett samtal. Vid samtalet sker en planering kring det fortsatta boendet. I de flesta fall får den unge flytta till ett vuxenboende i Migrationsverkets regi. Det krävs i princip att den unge har ett handikapp eller annat funktionshinder för att socialtjänsten ska ha kvar ansvaret för boendet efter 18-årsdagen. Det finns inte något asylboende i Köpings kommun. I de fall den unge har ett önskemål om att bo i närheten av Köping förs en dialog med Migrationsverket för att i så stor utsträckning som möjligt försöka tillgodose önskemålet. Samarbetet med Migrationsverket fungerar bra.

Kommunen har tre stycken HVB-hem i egen regi. 23 barn är placerade i familjehem (kommunens egna familjehem och nätverksplaceringar). Sex barn är placerade i konsulentstödda familjehem.

Under hösten 2016 kommer ett projekt för ensamkommande barn som är placerade i familjehem att startas. Syftet är att alla barn ska få samma

förutsättningar oavsett i vilken form de är placerade i fråga om bl.a. aktiviteter, rätt till läxhjälp m.m. Projektet ska pågå under ett år.

Vid protokollet

Caroline Hellström

Protokollet uppvisat

Carl-Gustaf Tryblom

Jag har tagit del av protokollet. Inspektionen ingår som en del av en pågående undersökning av handläggningen om ärenden som rör ensamkommande barn. De samlade iakttagelserna och mina uttalanden kommer att redovisas i JO:s ärende med dnr 5565-2016. Jag gör därför inte här något särskilt uttalande med anledning av iakttagelserna vid inspektionen.

Ärendet avslutas.

En kopia av protokollet tillförs ärendet med dnr 5565-2016.

2016-10-25

Stefan Holgersson